

שירה

14	נאור יצהרי על הכל שירה, הספר האקלקטי מאת אילן ברקוביץ'	5	קטיה בלוך גייגר
16	יובל גלעד על לחסל מאת מישל וולבק	12	מרדכי הרטל
18	מיירי גלעד על גשם בשפה זרה מאת חוה פנחס כהן	13	לאה זהבי
	אורית קלופשטוק על אפידמיולוגיה הולכת ונמשכת של	15	רוני בהט
20	משורר מאת סמי שלום שטרית	17	איליה בר זאב
23	ז'יל אמויאל על לקש מאת יורם בק	19	גלית דהן קרליבך
24	תחיה רב על הכלב הזה הוא אדם עצוב מאת ניצה להט	27	כרמל שיינר
25	רחל מדר על ינשוף מאת רו סופר	31	יעל רן
26	חגי הופר על יצורים פולוטופיים מאת שלומי ששון	37	מיכל סבר
26	עדי דקל על חמתו של תמוז מאת אילנה ברנשטיין	42	אורי רום
28	יוסי ברנע על הפרדיגמה האבודה מאת איאן לוסיטיק	43	יאן קפלינסקי, תרגמה גילי חיימוביץ'
29	רון גרא על פרח לסמוראית מאת גבריאלה מרוז	49	ענבר שפרוני

מאמרים

30	מיכל סלע, שגרת לילות של ברולח, על עמנואל מרקס ומשנתו	50	זמירה פורן ציון
	אסתי אדיבי שושן, אשוח קטן במשוכת צבה, על שלושה	51	אלי שמואלי
34	ממארים חדשים	51	רינה גינוסר
	רבקה איילון, בין ילדות ובגרות, על שני סיפורים של	51	גדיאלה נבו
38	ישעיהו קורן	52	צביקה שטרנפלד
40	שולמית שחר על הבשורה על פי יהודה, ביקורת על ביקורת	52	מלי בנבנישתי
44	מדי טרינצ'ר, מפגשים ספרותיים: נבוקוב, לנין וצ'כוב	53	משה קול
47	יובל גלעד, גלות בארץ, קינה ליחיאל חזק	53	מאי בניה
		59	חגי הופר
		66	חגית גרוסמן

מדורים

6	עידן בריר, קורא בשער - ע'את' אלמדהון		סיפורת
21	רוני סומק, חצי פינה - טד יוז 'קפקא', מאנגלית: גלעד מאירי	60	ירון אביטוב, איך כמעט הפכתי לסופר בזכות מקטרת
22	רפי וייכרט, מאות, "תרגום", לזכרו של עמינדב דיקמן	64	אלי ק, תרשישה
32	אילן ברקוביץ', שירת ישראל - ארל'ה אדמנית 'משכן'	67	ברוך יעקבי, מקפצה
33	צביקה שטרנפלד, הפינה הצרפתית, לואי אמיה	70	אבי לויטן, סיור משוררים בתל-אביב
	עמוס לויטן, מצד זה - על א.ב. יהושע, על ספרו של מאיר שלו		
54	אל תספר לאחייך, ועל האחריות של המיעוט מאת נויר מג'לי		א.ב. יהושע, עם תום היצירה

מתוך שתי שיחות עם א"ב יהושע (יעקב בסר):

8	מה לנו ולאדריאנוס, בעקבות מסע אל תום האלף
11	מה אני בתוך הוויכוח הגדול, בעקבות מר מאני

Iton 77

Literary Magazine

First Editor: Jacob Besser
 Editors: Amit Israeli Gilad,
 Michael Besser
 Editorial Secretary: Gila Shaul
 Editorial Board: Amos Levitan,
 Tamar Mishmar, Yuval Paz,
 Oded Peled, Dorit Peleg,
 Shalom Ratzabi, Rony
 Someck, Jacov Shai Shavit,
 Rafi Weichert

50 שנה

גליון 425 • סיון-תמוז תשפ"ב • יוני-יולי 2022

בתמיכת: משרד התרבות והספורט, מינהל התרבות
 עיריית תל-אביב יפו - האגף לאמנויות

המזל: אגודת סופרים ואמנים לקידום הספרות והתרבות
 עמותת מס' 580073575
 1565-253X ISSN

77iton@gmail.com www.iton77.com

טל': 03 5618271 ת"ד 51208 ת"א 67137

עיתון 77

כתב עת לספרות ולתרבות

העורך המייסד: יעקב בסר ז"ל
 עורכים: מיכאל בסר, עמית ישראלי-גלעד
 מנכ"ל: אדם פרנס
 רכות מערכת: גילה שאול
 חברי המערכת: עמוס לויטן, רוני סומק,
 רפי וייכרט, יעל בונה-לוי, תמר משמר,
 יובל פז, דורית פלג, עודד פלד, שלום
 רצבי, יעקב שי שביט, עידן בריר, גלעד חי

הגליון הזה נחתם בסימן פרידה. א.ב. יהושע, עמינדב דיקמן ויחיאל חזק. כל אחד השאיר מאחוריו חלל גדול, והרבה טקסטים נהדרים שילוו אותנו גם לאחר לכת כותבם. רפי וייכרט נפרד מעמינדב דיקמן, יובל גלעד מיחיאל חזק ועמוס לויתן, ירון אביטוב ומרדכי הרטל מא.ב. יהושע. הבאנו גם קטעים משתי שיחות שערך יעקב בסר בשעתו עם יהושע לרגל צאת שני הרומנים המכוננים שלו, מסע אל תום האלף ומר מאני. הדברים עדיין רלוונטיים, ורלוונטיות היא עניין שיהושע בהחלט הקדיש לו מחשבה מרובה.

למרבה השמחה חזר מדורו של עידן בריר "קורא בשער". הפעם הוא מביא תרגומים לשירי המשורר הפלסטיני יליד מחנה פליטים בסוריה, ע'את' אלמדהון. אלה שירים מרתקים, בגובה העיניים – "שלושים שנה/ ולא הפכתי אזרח של שום מדינה בעולם המטורף הזה/ פליטותי רק הולכת וגדלה/ ופלסטין מתרחקת בכל יום", מסכם אלמדהון – את התמונה המוכרת לנו מעברה האחר של המראה, והיא אינה ורודה.

ומזווית אחרת: בעקבות אמירתו של פרנסיס פוקויאמה באחרונה כי "ההיסטוריה מתקדמת בכיוון מסוים, שהוא סוג מסוים של צדק", (בעקבות הפלישה הרוסית לאוקראינה) מדי טרינצ'ר "מפגישה" בין צ'כוב, לנין ונבוקוב מזווית ראייה של חירות וצדק. ההיסטוריה, עולה, לא קיימה את הבטחותיה, והחירות מפוקפקת.

כדי לא לסיים בנימה פסימית מוחלטת – פתחו בעמ' 5; קטיה בלוך גייגר מתארת שם בשיר אפייה של כיכר לחם – יפה, משיבוע, משיב חיים.

עמית ישראלי-גלעד

רשימות מהתחתית.

את הרשימה הזאת התכוונתי לפתוח בשיחות שערך אבי יעקב בסר לפני כשלושים שנה עם א.ב. יהושע, ושחלקים מהן מופיעים בגליון הזה (עמודים 8-12). אבל אז פרץ "עלות השחר" ותודעתי מוכת החום והלחות נרדה בעקבות השם שנבחר למערכת עזה, אוגוסט 22; ראשית אל "השחר העולה", שוקולד למריחה ששלט במדפי הסופרמרקט בילדותי (אם כי "אפיפון" היה המותג האהוב עלי ללא תחרות); ומשם ל"שחר של יום חדש", האמרה שאהוד ברק הפריח לאחר נצחוננו בבחירות לפני יותר מעשרים ושתיים שנה. משם, כמובן, המשכתי לשורה האלמותית של שלום חנוך "תמיד הכי חשוב לפני עלות השחר" (נגד הרוח' מילים ולחן: שלום חנוך).

ייתכן, שאכן תמיד חשוב יותר לפני עלות השחר, או כך לפחות נדמה; נדמה, שתמיד היתה כאן שחיתות, תמיד היתה קורונה, תמיד היו מבצעים בעזה שפרצו כל קיץ בדייקנות של שעון, ובחירות, ארבע פעמים בשנה. גם הנושאים הקיומיים שעלו אז בשיחות עם א.ב. יהושע רלוונטיים כתמיד, כאילו לא השתנה דבר (ואף שלא אגע כאן בהיבט הספרותי לא אתאפק ואומר, בלשון המעטה, שעם לכתו, הספרות העברית תחסר הרבה). אני מתקשה להאמין שמה שמאפיין את בולי ביחסו למציאות הישראלית ישוב לשיח הציבורי; שהניתוח החד והמדויק, החתירה אל האמת וההליכה נגד הרוח (או ההפלגה, אם להרהר את מסע אל תום האלף) יתפסו את מקומו של הפופוליזם התועלתני הנפוץ כל כך היום. הלוואי שאתבדה, כי די חשוב כאן.

מיכאל בסר